U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Miluše Doškové, JUDr. Brigity Chrastilové, JUDr. Milana Kamlacha, JUDr. Petra Průchy, JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Marie Turkové v právní věci navrhovatele – **N. i.**, zastoupená zmocněnkyní PhDr. R. K., proti odpůrci – **Ministerstvo vnitra,** se sídlem U Obecního domu 3, 112 20, Praha 1, v řízení o návrhu proti rozhodnutí odpůrce ze dne 24. 4. 2004, č. j. VS-301a/vol/1-2004, o škrtnutí kandidátky I. H. z kandidátní listiny pro volby do Evropského parlamentu,

t a k t o :

I. Návrh **s e o d m í t á.**

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Dne 29. 4. 2004 podala k poštovní přepravě politická strana Nezávislá iniciativa (dále též „navrhovatel“) návrh, doručený Nejvyššímu správnímu soudu dne 3. 5. 2004, brojící proti v záhlaví citovanému rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 24. 4. 2004 o škrtnutí kandidátky č. 21 I. H. z kandidátní listiny pro volby do Evropského parlamentu.

Důvodem tohoto rozhodnutí byla skutečnost, že podle ustanovení § 22 odst. 2 zákona č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu musí být ke kandidátní listině přiložen doklad o státním občanství kandidáta, což však u jmenované kandidátky splněno nebylo, neboť ke kandidátní listině byla přiložena pouze neověřená kopie občanského průkazu a Městským úřadem v Jirkově ověřené prohlášení kandidátky, že je občankou České republiky, nikoliv však doklad ve smyslu ustanovení § 20 odst. 1 zákona č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství.

Vydání tohoto rozhodnutí předcházel přípis Ministerstva vnitra ze dne 13. 4. 2004, kterým byl navrhovatel vyzván k odstranění předmětné závady na této kandidátní listině (a také závad dalších), a součástí této výzvy bylo poučení o tom, že podle ustanovení § 20 odst. 1 zákona č. 40/1993 Sb. se státní občanství prokazuje občanským průkazem, cestovním dokladem, osvědčením (potvrzením) o státním občanství ČR a vysvědčením o právní způsobilosti k uzavření manželství. Dále ministerstvo poučilo navrhovatele o tom, že uvedený nedostatek je nutno odstranit do 22. 4. 2004 (do 16:00 hod.). Navrhovatel však ve stanovené lhůtě předmětnou vadu neodstranil.

Navrhovatel s napadeným rozhodnutím odpůrce nesouhlasí a přikládá osvědčení o státním občanství, z něhož je zřejmé, že kandidátka I. H. je státním občanem České republiky.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou splnění procesních náležitostí podaného návrhu. V tomto směru zjistil, že návrh byl podán k poštovní přepravě dne 29. 4. 2004 a soudu byl doručen dne 3. 5. 2004. Z obsahu správního spisu přitom vyplývá, že napadené rozhodnutí odpůrce bylo vydáno dne 24. 4. 2004 a stejného dne bylo rovněž vyvěšeno na úřední desce.

Podle ustanovení § 23 odst. 4 zákona č. 62/2003 Sb. rozhodnutí o škrtnutí kandidáta na kandidátní listině se zašle tomu, kdo je proti němu oprávněn domáhat se ochrany u soudu; současně ministerstvo rozhodnutí zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup, vyvěsí ho na úřední desce ministerstva v budově, v níž sídlí Státní volební komise, a vyznačí na něm den vyvěšení. Za doručené se rozhodnutí považuje třetím dnem ode dne jeho vyvěšení.

Podle ustanovení § 56 stejného zákona proti rozhodnutí o škrtnutí kandidáta na kandidátní listině se může oprávněný subjekt „do 2 dnů od doručení rozhodnutí domáhat ochrany u soudu podle zvláštního právního předpisu.“ Tímto zvláštním právním předpisem je v posuzované věci zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

V projednávané věci je zřejmé, že napadené rozhodnutí odpůrce bylo doručeno třetím dnem od jeho vyvěšení, tedy dne 27. 4. 2004. Návrh k soudu proto bylo možno podat do 29. 4. 2004, což sice navrhovatel učinil, nicméně návrh podal toliko k poštovní přepravě a nikoliv přímo věcně a místně příslušnému soudu, kterému byl tento návrh doručen až dne 3. 5. 2004.

Při hodnocení citovaných lhůt Nejvyšší správní soud vycházel z ustálené judikatury Nejvyššího soudu a Ústavního soudu ve volebních věcech, přičemž je nutno uvést, že tato judikatura se sice týká interpretace a aplikace jiných volebních zákonů, upravujících volby do odlišných zastupitelských sborů, nicméně jedná se o používání materiálně identických právních institutů, takže právní názory v této judikatuře obsažené jsou plně přenosné i na posuzování lhůt v rámci soudní kontroly voleb podle zákona č. 62/2003 Sb. V této souvislosti si je totiž Nejvyšší správní soud vědom skutečnosti, že jedním ze základních atributů demokratického právního státu je zásada předvídatelnosti rozhodovací činnosti soudů, což především znamená, že není přípustné ve skutkově obdobných případech a za - z obsahového hlediska - zcela srovnatelné právní úpravy vydávat odchylná soudní rozhodnutí, neboť takovýto postup nutně negativně poznamenává právní jistotu ve společnosti.

Proto Nejvyšší správní soud z důvodu stručnosti odkazuje na podrobné odůvodnění usnesení Ústavního soudu ze dne 31. 5. 2002, sp. zn. II. ÚS 330/02, v němž je především uvedeno, že volební zákon upravuje výrazně specifické vztahy spojené s přípravou, průběhem a důsledky voleb, „tedy spojené s vymezeným relativně krátkým časovým údobím, jež charakterizuje sekvence velké řady právních úkonů, které na sebe navazují a vzájemně se podmiňují.“ Kogentním veřejným zájmem tedy podle názoru Ústavního soudu je, aby volby proběhly bez poruch a řádně, a optikou tohoto veřejného zájmu je nutno vykládat i pravidla o lhůtách. Pokud jde tedy o způsob podání návrhu, je nutno úkon učinit ve stanovené lhůtě přímo u příslušného orgánu, tzn. u soudu. Lhůta je proto zachována tehdy, jestliže je návrh doručen soudu v poslední den lhůty, z čehož plyne, že nepostačuje podání

návrhu k poštovní přepravě, není-li zároveň naplněn předpoklad, že v téže lhůtě byl návrh doručen soudu (obdobně viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18. 6. 1996, sp. zn. Ovs 13/96, nebo ze dne 10. 7. 2002, sp. zn. Zp 38/2002).

Proces registrace kandidátních listin podle volebních předpisů totiž představuje značně specifický druh správního řízení, který je příznačný především snahou o maximální důraz na zachování právní jistoty všech aktérů politického procesu. Jestliže totiž jednou ze základních funkcí voleb je konstituování a tedy legitimizace zastupitelských orgánů, je nutno důsledně trvat na dodržování předem stanovených, dostupných a předvídatelných pravidel, tento proces ovládajících. Jakkoliv tedy v registračním procesu musí být dbáno ústavních kautel, kterými jsou především záruky svobodné soutěže politických sil (viz čl. 22 Listiny), je nutno zároveň vidět, že i tato svobodná soutěž může být fakticky naplněna jen v rámci určité právní a politické kultury, nutně předpokládající dodržování stanovených pravidel. Úkolem volebního soudnictví je v tomto kontextu bdít nad dodržováním zmíněných pravidel a nacházet tak v konkrétních případech spravedlivou rovnováhu nacházející se na škále mezi – myšleno v obecné rovině - přepjatým lpěním na omezujících formálních podmínkách na straně jedné a mezi svévolným nerespektováním základních pravidel na straně druhé.

Na pozadí těchto právních názorů Nejvyšší správní soud v projednávané věci konstatuje, že rovněž lhůtu pro podání návrhu podle citovaného ustanovení § 56 zákona č. 62/2003 Sb. je nutno vykládat jako lhůtu hmotněprávní a nikoliv procesněprávní, tedy v tom smyslu, že v této lhůtě nepostačuje podat návrh k poštovní přepravě, nýbrž že tento návrh v jejím průběhu musí být doručen soudu. Pro uvedený závěr svědčí rovněž autonomnost úpravy lhůt, obsažená v zákoně č. 62/2003 Sb., která představuje vůči úpravě lhůt zakotvené v s. ř. s. úpravu speciální a je nutno ji proto aplikovat přednostně (§ 40 odst. 6 s. ř. s.). Opačný výklad (tzn. procesněprávní povaha lhůty podle § 56 zákona č. 62/2003 Sb.) by ve svých důsledcích mohl znamenat značnou právní nejistotu prakticky všech aktérů volebního procesu, potencionální prostor pro obstrukce a narušení celého volebního procesu, který představuje kontinuální sled vzájemně se podmiňujících fází. Z ústavněprávního hlediska je nutno akcentovat rovněž skutečnost, že ani shora provedený výklad hmotněprávní povahy předmětné lhůty neznamená, že by oprávněné subjekty byly fakticky zbaveny práva na soudní ochranu a že by tedy hrozilo denegatio iustitiae. Jak totiž již bylo vyloženo dříve, předmětná rozhodnutí Ministerstva vnitra jsou doručována nejen v písemné podobě, nýbrž také způsobem umožňujícím dálkový přístup (tzn. jsou umístěna na internetové stránce ministerstva), takže účastníci registračního řízení mají reálnou možnost se s nimi dostatečně a neprodleně seznámit a následně podat včas příslušný návrh k soudu.

V souzené věci však byl předmětný návrh podán soudu až po marném uplynutí citované lhůty, takže se jedná o návrh opožděný. Přitom podle ustanovení § 93 odst. 3 s. ř. s. zmeškání lhůty k podání návrhu nelze prominout.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud podaný návrh jako opožděný odmítl [§ 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.].

Podle ustanovení § 93 odst. 4 s. ř. s. nemá na náhradu nákladů řízení žádný z účastníků právo.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. 5. 2004

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu